B. g. Fr. Podkrajšek, železn. uradn.
Kiatl Tirol.

Št. 54. V Trstu v saboto 7. julija 1883. Tečaj VIII.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — *Naročnine*, reklamacije in inserate prejema Opravništvo »via Zonta 5.«

Vsi *dopisi* se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia;« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav ceno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Po volitvah.

Končale so se ta teden volitve v deželne zbore in v obče moramo biti zadovoljni federalisti in Slovani z njih izidom. Na Tirolskem je federalistična stranka z letošnjo volitvijo le pridobila; prav tako na Poljskem, kder so zgubili nemški centralisti po zadnjej volitvi skoro popolnoma vsako zaslombo. Na Českem so se izpolnile nade naših bratov; Čehi so pridobili v mestih in trgih nekoliko glasov, v Pragi so bili zdaj prvi pot izvoljeni sami Čehi, ker so celo judje potegnoli s Čehi in tudi v velikem posestvu so Čehi in konservativci sijajno zmagali, tako sicer, da je denes v českem zboru 167 Čehov in konservativcev in le 75 Nemcev. — Čehi so torej dosegli, kar so želeli; oni imajo v dež. zboru nad dve tretjini večine in bodo torej tudi mogli obravnavati in sklepati one važne in pravične predloge, katere imajo trajno in na podlagi enakopravnosti uravnati razmere mej Čehi in Nemci in ustvariti podlago miru in sprave mej obema narodoma, kar zasledujejo Čehi z ono politično modrostjo in tako zmernim in taktnim postopanjem, da se jim mora čuditi ves svet. — Mi Slovenci pa moramo le želeti, da bi naš narod dospel do take zrelosti, da bi naši voditelji s tako gotovostjo računati mogli v vseh slučajih na narod, kakor se to godi na Českem. Čehi nemajo biti le nam Slovanom lep izgled, temuč tudi drugim narodom, ker le malokateri narod bi se bil v takih nesrečah in stiskah tako vzdržal in celó povzdignol na tako visok stepen, kakor so se Čehi. — Na Kranjskem je šlo tudi dobro, ker mogoče je celó, da se pred konečnim konstituiranjem zbora pomnoži večina narodnih poslancev na tri četrtine in gotovo je, da je sedanji dež. zbor kranjski jako srečno sestavljen, ker v njem nahajamo razem najboljših starih, tudi prav mnogo novih, izvrstnih, krepkih in čilih narodnih sil, katere vse bodo z največjo eneržijo delale na to, da se na Kranjskem s korenino izrujejo vse one krivice, katere so nemškutarji vsilili deželi. In to, kar je pridobila in še pribori kranjska dežela, pride v korist vsem nam Slovencem, ker ni mogoče, da bi se naš narod na Kranjskem vzdigoval, v drugih deželah pa propadal. — Tudi na Goriškem je k ljubu nekaterim prepirom ostalo pri starej zadosti ugodnej razmeri; tam imajo uže Slovenci odmerjene svoje volilne meje, in več se ne da pri sedanjih razmerah doseči. — Slovenci imajo v zboru 10 poslancev Italijani pa 11; vrhovni škof je edini virilist, pa se navadno ne vdeležuje sej in razprav.

Italijani in Slovenci se v Goriškem zboru še precej dobro razumejo; hudih borb ni bilo več od Lavričevih časov, pa jih morda tudi ne bode tako hitro. Po našem menenju je 9 slovenskih poslancev v goriškem zboru odločno narodnih in upati je, da tudi 10., ki je v nekem nemškem listu objavil tako čuden program, ne bode drugače postopal v eminentno narodnih stvareh, nego ostalih 9.*) — Na Goriškem so torej ostale razmere pri starem. — Mogoče je pač, da Slovenci kedaj tudi v goriškem dež. zboru dosežejo večino; toda v ta namen je treba da se naš narod v Gorici samej in sploh v slovenskih trgih še bolj zaveda in da pošlje v kupčijsko zbornico vsaj polovico vseh zastopnikov. A za to je pač treba česke previdnosti in vstrajnosti.

Tudi v Dalmaciji so volitve izpale dobro; Hrvatje so tam v večini, ali če govorimo o Slovanih, potem moramo reči, da oni niso le v velikej večini, temuč da zbor dalmatinski je postal popolnoma slovanski; ker le zginljivo je število v njem sedečih Italijanov. Le škoda je, da mej Srbi in Hrvati vlada nesrečni razpor in da gotovi krogi ta razpor izkoristujejo. V Istri so Slovani letos prvikrat začeli svoj napor na vsej liniji in uže letos je bilo saj toliko uspeha, da so se povsod na deželi in v mestih, kder se dosedaj niti sanjalo ni o Slovanih, pokazale zdatne manjšine za slovanske kandidate in da je zdaj v istrskem zboru saj pet odločnih Slovanov. — V Istri in Dalmaciji pa se je pri tej priliki pokazal Hrvatom neugoden veter, kateri je po našem menenji izraz pogojev, s katerimi se more vzdrževati sedanja sistema v našej polovici države, ali boljše rečeno izraz dualizma. Čudna so pota božje previdnosti; a politika je imela od nekdaj »Janus-a« glavo, to je dva obraza. Pri vsem tem pa se Slovanstvo v Istri in Dalmaciji, posebno pa v Dalmaciji prav dobro razvija in ni obupati zarad začasnih neugodnostij; Slovanstvo je še drugih nesreč prebilo, in še smo tukaj. Tudi smo prepričani, da sedanja vlada sama pride do prepričanja, da v Istri je treba z vso močjo podpreti slovanski živelj, ki vendar ne zasleduje drugih ciljev, nego da more pod habsburškim žeslom mirno uživati svoje narodne pravice v meji onih državnih osnov, ki so sploh mogoče brez škodovanja celokupnosti. Vse kar se govori v nekaterih predobro znanih krogih na Primorskem o drugačnih težnjah, vse to je le politika na korist starih krivic in torej Avstri i škodljivo, kakor smo to uže večkrat dokazali.

V obće moremo torej še precej zadovoljni biti se zadnjim volilnim pokretom, ker z njim so se federalistična načela v našej državi le še bolj vtrdila in prav tako si je zadobilo ministerstvo Taaffejevo trdnejše stališče, da more k ljubu divjanju nemških centralistov izvesti enakopravnost in mir mej avstrijskimi narodi, katero delovanje pa mora prekoračiti, in upamo da tudi prekorači, meje Kranjske ter se raztegne do obalov jadranskega morja. — Mej tem pa moramo mi bolj izpostavljeni Slovani uže srečni in veseli biti, da se Slovenstvo v Kranjskej utrjuje.

*) To nam potrjuje zadnja štev. „Soče" v jako *duhovitej* domačej vesti. Pis.

Združenje Slovencev.

Vsi rodoljubi smo ene misli, da je največja nesreča za Slovence, ker so tako razcepljeni. Na Kranjskem, kder so Slovenci skoraj sami mej seboj, tam lepo napredujejo, po drugih deželah pa, kder so v manjšini, hirajo in venejo, in če tega ne, pa vsaj nikamor ne morejo naprej. Vsi zgodovinski ugovori in lokalne mržnje

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málovrh.)

XII.

(Dalje.)

»Čuj torej,« povzame po kratkem molku; »v Moskvi sem se sešel z nekim čudnim gospodom. Bil je vrlo bogat in lastnik velikih posestev. Služil ni, glavna in jedina briga mu je bila zadovoljiti svojej strasti do znanstva. Do denašnjega dne še ne vem, kako se ga je ta strast mogla tako polastiti. On se je silil plavati na visini, a jedva da je znal govoriti; navadno je le gledal in važno z glavo kimal. Nikdar nisem tako slaboumnega človeka videl — — V Smolenskej guberniji je nekoliko krajev, kder je sam gol pesek... tacemu kraju je bil ta človek podoben. Nič mu ni šlo izpod rok — vse mu je tako rekoč mej prsti propalo; da je po njegovej volji svet vrejen, gotovo bi ljudje s petami jeli. Delal, čital in pisal je neumorno. Trudil se je in mučil ozbiljno in marljivo; samoljubje njegovo je bilo ogromno, značaj pa železen. Živel je sam zase in imeli so ga za nekacega čudaka. Vpoznal se je i z menoj in jaz sem mu dopadal. Reči moram, da sem ga koj izpoznal, le osornost njegova me je odbijala. Ali imel je mnogo sredstev, da bi se ž njimi moglo silno mnogo storiti... to me je navelo, da sem šel ž njim na kmete. Sanjaril sem o velikanskih osnovah i o reformah...«

»Kakor pri Lasunskej, ali se še spominjaš?« reče dobrodušno Ležnjev.

»Kaj! Ondukaj sem vedel, da ostanejo moje besede prazne; ali tukaj se je razprostiralo pred menoj čisto drugačno polje... Zbral sem si knjižico gospodarskih bukev... res, da ni ene nisem prečital do konca... ali poprijel sem se bil dela. Iz začetka mi ni vse od rok šlo, česar sem se bil tudi nadejal, no pozneje je postajalo vse bolje. Moj novi prijatelj je gledal in molčal. Dajóč mi neko ograničeno svobodo. Vzprijemal je moje predloge in jih tudi izvajal, ali z odporom, leno z neko nezaupnostjo ter vedno bolj po svoje. Vsako svojo misel je cenil neobično visoko. Posadi se za njo, kakor zelen keber na rastlino, in sedi na njej in razvija krila, ko da bi hotel sfrčati — pa kar naglo zarine z nosom v travo. Ne čudi se tej prispodobi. Tako sem životaril dve leti, posel mi je šel slabo od rok. Jaz sem se nasitel te komedije, a moj prijatelj je začel zabavljati, jaz njega gristi, on mene prezirati, zdaj sem bil v peklu. Nezaupanje njegovo preide v srditost in neprijazno čuvstvo se naji poloti, o ničémer nisva mogla več govoriti; on je počasi ali vstrajno delal, da mi dokaže, da se mojih sovetov ne drží nič več.... To me je preverilo, da nisem druzega, nego gospodu vlastelinu nadležna osoba. Bilo mi je močno žal, da sem toliko časa potratil in da sem se zopet v enaj nadi prevaril. Znal sem dobro, koliko sè svojim odhodom izgubim, no videč prizòr, v katerem se je moj prijatelj zelo kukavnega pokazal, odšel sem res, pustivši gospoda pedanta samega....«

»To je, pustil si vsakdanji kruh«, reče Ležnjev in položi obe rôki Rudinu na rámi.

»Da, in čutil sem se lehkim in golim v pustem širokem svetu. Pojdi komor hočeš... Eh, pijva!«

»V tvoje zdravje!« déje Ležnjev in poljubi Rudina na čelo. — »V tvoje zdravje in v spomin Pokorskemu — Takšen je bil tudi on«.

»Zdaj véš jeden primér iz mojih dogodeb, reče Rudin. — Naj li nadaljujem?«

»Nadaljuj, brate, nadaljuj!«

»Ni govoriti se mi ne ljubi; celó zgovornosti mi je nestalo, brate!... Ali vender! Dočakal sem še marsikaj.... rés, mogel bi ti povedati, kakó sem prišel k nekemu visokemu uradniku za tajnika in kaj se mi je vse zgodilo, no to bi naji predaleč zavélo... po dolgem potovanji sem se odločil naposled — ne smeji se, prosim te... postati praktičen človek. Slučaj mi je prišel na pomoč; sešel sem se z nekim Kurbejevim — mordá ga poznaš — ne?«

»Ne, nikdar še nišem o njem čul. Ali, Rudin, kako da se nisi sè svojo pametjo domislil — ne zameri — da ti nisi praktičen človek?«.

»Znam, brate, da nisem; a mimo gredé rečeno — kaj sem pa sploh jaz?.... No da si ti videl Kurbejeva! Nikari ne misli, da je to kak bedast klepetec. Pripoveduje se, da sem — jaz nekoč govoriti znal. — Ali jaz nisem nič proti temu! Ta človek ti je bil silno učen, glava mu je bila polna trgovskih osnov. — Projekti, sméli in nepričakovani, rodili so se v tej glavi. Složil sem se ž njim z nakano, upotrebiti svoje darove na občo blagost...«

»Za Boga, na kako blagost?«

»Smijal se mi bodeš«.

»Zakaj bi se smijal?«

»Odločila sva se, neko reko v k....ej guberniji takó prirediti, da bode tudi ladjam mogoče se po njej voziti«, odgovori Rudin.

»Kako to? Gotovo je bil ta Kurbejev velik kapitalist?«

»On je bil večji siromak nego jaz, reče Rudin in uprè sivo svojo glavo v roko«.

Ležnjev se zahohotá; kar naglo vstane in prime Rudina za roko.

»Ne zaméri, brate«, reče on; »ali tega se nisem nadejal. In? vaju projekt jeli ostal v glavi ali na papirji«.

»Ne baš povsem. Delo se je začélo in delalci so bili najeti. No zdaj so nastale zapréke. Gospodarji mlinov nikakor niso pojmili, da hočeva brez mašin kaj narediti, a za mašine nisva imela ni krajcarja. Šest mesecev sva prebila po kočah in jamah. Kurbejev je hvalil Boga, da ima skorjo kruha, a in jaz si nisem brade mastil. Molčala sva in trpela, prosila trgovce, pisala liste, oglase, okrožnice. Stvar se je končala s tem, ds sem zadnji groš potratil«.

(Dalje prihodnjič.)

proti združenju Slovencev — so le prazni predsodki, oziroma zgodovinske *krivice*. Naši nasprotniki so *dobro vedeli, zakaj so nas razcepili* in so zatrosili mej nevedno ljudstvo neko *umetno* antipatijo mej Štajercem in Kranjcem, mej Koroščem in Kranjcem. Uže od nekdaj in *še v naših dneh* se obrača vsa mržnja naših nasprotnikov *zoper Kranjce*, ker vedó, da je tam Slovenstvo najbolje vkoreninjeno in *da bi mu utegnola od tam rešitev priti*. Pametni rodoljubi pa so se teh predsodkov uže zdavnaj iznebili in vidijo prav v združenju Slovencev svojo rešitev.

Prašanje je le, kako in po katerem potu to združenje doseči? Pisalo se je uže o tem in čuli smo štiri različne nasvete:

I. Eni so zahtevali in priporočali »*zedinjeno Slovenijo*« t. j. vse slovenske pokrajine, tako da bi se morale razdeliti dežele: Štajerska, Koroška, Istra, Tržaška in Goriška. Ta nasvet se mi zdi neizvršljiv, in sicer iz dveh uzrokov: prvič, ker bi trčil ob veliko nasprotje nemških Štajercev, Koroščev in primorskih Lahov in morda tudi Hrvatov; drugič pa, ker naravnost nasprotuje politiki *Čehov*, kateri se opirajo na zgodovinsko pravo in nikoli ne bodo podpirali take politike, po katerej bi tudi nemški Pemci in Slezaki dobili pravico, ločiti se od češke krone in snovati si lastne deželice. Podpore Čehov se toraj v tem nemamo nadejati, *brez njih* pa nič ne opravimo. Strogo po narodnosti osnovana »Slovenija« bila bi tudi za to nesmiselna, ker ne moremo iz nje izluščiti Kočevarjev, mest Celja, Maribora. Ptuja, in takih otokov na slovenskih tleh. (Ni treba! Ured.)

II. Zopet drugi pravijo, naj se osnuje »*Ilirija*«, t. j. naj se združijo dežele Koroška, Kranjska in Primorje, ki so bile uže pod Napoleonom pod tem imenom združene Ta predlog je uže več premisleka vreden, vendar ima tudi dve napaki: Prvič se Avstrija teško odloči, oživljati *francoske* prekucne osnove; drugič pa Slovenci *nismo združeni brez Štajercev*, kateri pa niso k Iliriji spadali.

III. Veliko bolj se mi dopada ideja o združenji vseh notranje-avstrijskih dežel, namreč *cele* Štajerske, *cele* Koroške, Kranjske in vsega Primorja v eno deželo z enim namestnikom in skupnim zborom (Generallandtag), pa z malimi deželnimi zbori za posamezne dežele. Ta skupina bi se morda imenovala »Velika vojvodina *Notranja Avstrija*«; imela bi *eno višjo sodnijo v Ljubljani* in več deželnih sodnij (v Gradcu, Celji, Celovcu, Trstu itd.), *en sam deželni šolski svet v Ljubljani*, sploh nekatere glavne zadeve skupno, nekatere zopet bi bile prepuščene malim deželnim zborom v Celovcu, Gorici, Poreču itd. Ta nasvet je *vsega* preudarka vreden, posebno, ako se na enak način združijo dežele Češka, Moravska in Šlezija. Omeniti je, *da so te dežele uže bile na podoben način združene*.

IV. Slednjič je omeniti še onih glasov, ki priporočajo združenje Slovencev s *Hrvati*. Zares močna dežela in velika zaslomba Habsburškej dinastiji bi se naredila, ko bi se združile južno slovanske pokrajine in dežele: Hrvatska in Slavonija nekdanja vojna Krajina, potem Dalmacija Bosna, Hercegovina, Kranjska, Primorje in južni deli Štajerske in Koroške v eno celoto, ki bi se utegnola v smislu nekdanjih Ilircev imenovati »*Velika Ilirija*«, da se izogne imenskim prepirom mej Hrvati in Srbi, mej Hrvati in Slovenci.

Če pa v poštev vzamemo nesrečno mržnjo mej Hrvati in Srbi, pa tudi šovinistične nazore nekaterih deležnikov te ideje in tudi dualizem, ki je dognana stvar ter se iz stališča sedanje vlade in politike večine državnega zbora ne da prezirati, potem se o tem predlogu ne da govoriti, če prav bi nam sicer slovansko narodnost najbolje zavaroval. Morda čas ozdravi marsikako napako, morda nastanejo tudi boljši časi v tem obziru; a mej tem se po naravnem potu vrši zbližanje narečij in ko bo vse to, potem nam bo združenje z bratskim narodom jako sočutno. Ako pa tega ni, mislim, da nam najbolje ustreže rešitev v III. točki označena.

To so moje misli. Rodoljubi naj jih le preudarijo in prerešetajo vsak po svojih nazorih in skušnjah. **H.**

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar nadaljuje svoje popotovanje po Štajerskem. 3 t. m. je ogledal v göstingskem gaju vojaščino in zaukazal razne vaje, katere so vojaki dobro izvršili, potem vatrogasce v Gradcu. Ob 10 uri je dajal splošne zasobne avdijence ter sprejel več deputacij dostojanstvenikov in zasebnikov. — Popoludne je obiskal vojaško bolnišnico, mestno bolnišnico in potem se je peljal na deželno strelišče na Andrici, kder je bil sprejet s cesarsko himno ter ga je pozdravil strelcev načelnik. Tu je ustrelil dvakrat v gibljivo tarčo, obakrat zadel, drugikrat enojko, kar so naznanili streli iz možnarjev; zapisal je potem svoje imé v streliščni zapisnik ter strelišče zapustil. — Zvečer je bil pri slavnostnej predstavi v gledišči, od začetka do konca pričujoč.

4. t. m. zjutraj je cesar ogledal pešpolke št. 27,37 in 87 ter nadzoroval vojaške vaje. Izrekel je častnikom in vojakom najvišjo svojo zadovoljnost. Potem je obiskal Kleinoschegovo fabriko, v katerej se dela šampanjec, nato grofovsko rodbino Herberstein na zgodovinsko znamenitem gradu Eggenberg, kateri je natanko ogledal in pripoveduje se, da hoče ta grad kupiti za prestolnika Rudolfa in da posestniki zahtevajo zanj en milijon gold. Potem se je cesar peljal v streliščni zavod usmiljenih sester, kateri je v vseh prostorih ogledal, povsod je bil navdušeno pozdravljan. — Popoludne pa je obiskal deželno orožnico, mestno ognjegasnico, Joaneum, zavod gluhonemih in deželno višjo realko. Zvečer ob šestih je bil obed, h kateremu je bilo povabljeno več deželnih poslancev in občinskih svetovalcev. — Bal, kateri je mesto Gradec priredilo cesarju na čast, bil je v redutnej dvorani jako sijajen, cesar je prišel peš na bal, ter ostal eno uro v dvorani, kder so plesali.

5. t. m. zjutraj ob šestih je cesar ogledal šolo za kadete v Liberavi; potem zavod gospej Srca Jezusovega, kder ga je sprejel pokneženi škof in predstojništvo zavoda mej zvonenjem; cesar je izrekel, da je zavod na dobrem glasu, zapisal svoje imé v spomenico in pohvalil vodstvo zavoda. Na gradišči cerkve Srca Jezusovega so delalci pozdravili cesarja z burnimi klici; cesar je gradišče i načrte ogledal ter izrekel svojo zadovoljnost. Potem je obiskal ustanovo za majhne otroke, ki je pod pokroviteljstvom cesarjeviča nastopnika, i na zadnje novo vseučilišče. — Popoludne se je peljal v licej za deklice, potem pa je natanko pregledal ječe ter ječarju rekel: »Jaz sem zelo zadovoljin«. Ogledal je tudi sodišče ter rekel, da so prostori sicer premajhni, pa čisti, v pogovoru z sodniškim načelnikom je omenil, da bo treba sodišče na novo zidati. — Obiskal je tudi zavetišče »Vicentinum», kder je usmiljenim sestram izrekel zahvalo za lepo oskrbovanje otrok. Nazadnje se je napotil v samostan in bolnišnico usmiljenih bratov, kder se je tudi pohvalno izrazil. Ljudstvo ga je povsod spremljalo i navdušeno pozdravljalo.

Pri deželnozborskih volitvah v češkem velikem posestvu so sijajno zmagali konservativci; njih kandidatje so dobili po 208 glasov, oni nemških liberalcev pa le po 167, tedaj so dobili prvi po 41 glasov več. Ta volitev je češki deželni zbor popolnoma prelevila; doslej so imeli večino nemški liberalci, zdaj pa so konservativci za dve tretjini v večini.

Knez Jurij Lobkovic je imenovan za maršala češkega deželnega zbora in dr. *Waldert* za njegovega namestnika.

Češki deželni zbor se je odprl 5. t. m. Deželni maršal knez Lobkovic je naglašal, da se dežela nadeja, da nje zastopniki poravnajo nasprotja in utrdé vez, katera obe narodnosti uže stoletja tesno veže, da se more narodnostni mir doseči le z obojestransko zmernostjo želj in zatajevanjem samega sebe. On upa, da v deželnem zboru ne bo vladal nerodoviten boj, ampak da bo v njem geslo za mirno skupno delo. — Njegov namestnik Waldert je zagotovil, da bo zvesto spolnjeval svoje uredske dolžnosti v soglasji s poslanci, in da posveti vse svoje moči blagostanju in službi presrčno ljubljene domovine. — Deželni namestnik je pozdravil deželni zbor ter naglašal, da so besede deželnega maršala v popolnem soglasji z vladnimi namerami i njegovimi osobnimi željami in prizadevami, on upa, da si oba naroda podasta roko k mirnemu delu deželi v blagost.

Češki vseučiliščnihi vseh fakultet so poslali dunajskemu rektorju Maassen-u pismo, v katerem se mu zahvaljujejo, da se je tako pogumno potegnol za narodnostno enakopravnost, za pravico in zakon.

O bolezni grofa Chamborda sta izrekla dr. Billroth in Drasche, da ima bolnik v želodcu neozdravljiva ulesa (ture) i da operacija ni mogoča; mogoče je sicer, da grof še nekoliko časa živi, a nad mesec dni ne prebije.

Zadnje novice o *grofu Chambordu* so brezupne; hudo je oslabel, i njegov želodec nobene jedi več ne prebavi. Njegov čas je tedaj prišel, ne za francosko krono, ampak za drugi svet.

Iz Francoskega so prišli 4. t. m. zjutraj na Dunaj: grof pariški, vojvoda nemourski, vojvoda alensonski, grof Harcourt in kapitan Morhain, zvečer pa so se odpeljali v Frohsdorf h grofu Chambordu.

Vnanje dežele.

Mej Srbijo in turško vlado se uže davno agrarne pravde. Srbski pravosodnji minister je vsled tega v Nišu ustanovil posebno sodnijo, ki se bo samo s to zadevo pečala.

Iz Albanije se poroča v »Pol. Corr.«, da se albanski deželni namestnik Hafiz paša dogovarja z glavarji katoliških albanskih rodov in da je upanje, da bodo dogovori imeli dober vspeh. Hafiz paša je zasedel višave Kastratov in Hotijev; nekateri albanski vodji so hoteli pobegnoti v Črnogoro, ali niso se pustili čez mejo.

Italijansha vlada je zaukazala petdnevno karenteno za ladije z avstrijskega Primorja in Dalmacije. Uzroka za tako ravnanje pač do zdaj nema.

Genoveško vseučilišče je te dni dalo znanemu *Ragozi* diplom za lekarničarja v italijanskem kraljestvu. Studentje so vsled tega hoteli napraviti demonstracijo, ali policija je to ubranila. *Videmski časniki*, ki so priobčili *Sabadinijeva* pisma iz zapora, nabirajo zdaj mile darove za njegovo obitelj.

O nemških cerkvenih zakonih piše »Moniteur de Rome«: Po novem pruskem cerkvenem zakonu bo cerkvi mogoče izvrševati nujne potrebe dušnega oskrbstva. Zakon pa ne bo imel stalne veljave, ako se ne doseže po njem modus vivendi. Država mora pravnoveljavni obstoj bistvenih cerkvenih svoboščin pripoznati, predno je cerkvi mogoče dati kakoršne koli koncesije. Ako pa ostane Prusija pri svojem sumljivem vedenji, tedaj provzroči zakon le nove razpore in preglavice.

Mej francosko in kitajsko vlado je razpor glede anamitskih zadev neogibljiv, ker kitajska vlada je odbila vsa francoska zahtevanja glede Tonkina. Francoski poslanec Tricou je na to odgovoril, da si Francoska pridrži popolnoma svobodo o svojem ravnanji. To je pač predzadnja stopnica do vojne.

O novem sueškem kanalu se je dosegel porazum mej družbo sueškega kanala in angleško vlado. Vsled tega se je napotil *Lesseps* v London, da se dogovor konečno uravna.

Iz Madrida se je 4. t. m. uradno poročalo, da je v Malti vstala kolera, pozneja poročila pa to zanikujejo.

Kolera se po Egiptu širi; najhujša je v Damiette, kder nad 100 ljudi vsak dan umre. Zdravstveni svet je vsled tega sklenol, prebivalce pod šatore razdeliti in okuženi del mesta razkužiti, ali pa požgati. Okoli mesta so napravili kordon in vojaki imajo ukaz, ustreliti vsacega, kdor bi hotel ubegnoti. V francoskej luki Havre je umrl za kolero popotnik na ladiji, ki je prišla iz Egipta, a ladija je v kontumaciji.

Dopisi.

Iz tržaške okolice, 5. julija.

(*G. Baldini potovalni učitelj kmetijstva*).

Baldini, Baldini! o tebi se čuje vedno pritoževanje, kano o sinu Bertholdijevem. Zagotovil si nam, da se priučiš slovenščine, kolikor ti zadostno za poučevanje v kmetijstvu, — da se navadiš našega milega jezika, brezi kojega — saj to moraš sam znati — ti je nemožno vstrajati mej našimi kmeti. Skoro je leto minolo, nekoliko smo se uže naučili s papirja zlogovati, ali kaj in koliko more ta slabo izražena beseda koristiti poslušalcu? Ona je mrtva, ni prepričevalna — ona je brez ognja, zatega voljo ne sega do srca — in kar ne seže do srca, ne vzbudi ljubezni do predmeta — ampak je vse le *bob ob steno*!

V Tomaju na Krasu se je ta gospod izrazil, da on temu ni kriv, da je pri tem nedolžen. Tedaj, nam je treba iskati uzrokov na višjem mestu, za katerih posledico pa zdaj mora slovenski kmetič trpeti. Do kdaj bode slavna vlada to vedno pritoževanje slov. davkoplačevalcev poslušala. Ali ne misli ona priti v okom temu nezakonitemu zlu? — ki žali narodnostni čut Avstriji zvestih src. Koliko časa še bodo paragrafi za nas primorske Slovence čakali vstajenja dan? Ali ti so le zato, da figurirajo na papirju, kot izrod salomonskih zmožnostij naših postavodajalcev in pa kot pregraja, preko katere naši izvrševalni organi nemajo one prepotrebne zmožnosti, da bi poskočili? Tedaj, za prve so izrod učenosti *non plus ultra*, za druge pa nevednosti »non plus ultra«.

Na ss. Petra in Pavla dan se je oznanilo raz lece v rojanskej cerkvi »more solito«, da bo g. B. govoril »o cepljenju sadnega drevja« v rojanskej šoli; kmetje so povabljeni, naj ga pridejo poslušat. »More solito« pravimo, da se ja to v cerkvi naznanilo, temu se ne smemo čuditi! ako višja oblast zahteva to ex offo — treba je slušati, inače insubordinacija. Kakor pa čujemo, naši kmetje so temu pozivu naredili »le orecchie di mercante« — in v šolo ni bilo niti sence jednega. Le Dreja mežnar je društvoval gospodu, in pri tem se je lahko na štiri oči česa naučil iz kmetijstva. Ta Dreja je v Rojanu še precej poznata oseba (z Jurjem sta si navskriž) — ta njega imenitnost sega do poslednjih volitev v mestni zbor in tudi povemo, da v dobi, ko je še bil našim poslancem dr. L. bil je naš »Dreja« na priprošnjo tukajšnjega kmetijskega društva odposlan v Klosterneuburg pri Beču na ondotno vinogradsko učilišče, da sluša predavanju g. barona Babo *v trtnej ušici*, ki se je v prav táčas jela širiti po vinogradih spodnje Avstrije. Če se je on česa naučil ali ne, če se je kaj v praksi ali teoriji podkoval, o tem, draga mi »Edinost«, ne vem ti poročati; da pa zna naš *Dreja* prav dobro *cepit*, o to pa potrjujem — Cepit pa uže! Kakor razvidljivo g. B. tukaj ni opredelil plodnih tal, kar i ni čudno! — on ni zmožen naših kmetov jezika in naši kmetje ne njegovega.

Društveni zakon je različen od fizikalnega — v poslednjem se dve nasprotivni sili privlačujete, v prvem pa od sebe pahate. V pismu je zabilježeno, da so pri Babelu narodi morali delo ustaviti, ker mnogojezičnosti niso mogli v okom priti — bilo jim je raziti se po svetu.

Leta 33 našega odrešenja, uprav na binkoštni dan, pa so apostli oznanjevali zbranim narodom čuda i dela Izukrsta Boga in pisano je, da Partje, Medje, Elamci, Mezapotamci, Judje, Kapadočani, seljaci iz Ponta in Azije, oni iz Frigije, Panfilije, Egipta, iz libijskih poknijin okoli Ciren, Rimci, Kretenci in Arapi — sieherni narod slušal je slova božja v svojem materinem jeziku pripovedovati.

Kar je večna Resnica spoznala za dobro in prav pred 1850 leti, sedanji liberalni svet hoče poteptati?

Vsakemu svoje! — to je geslo mirú in sprave — znak bratoljubja mej narodi na svetu. Sedanje stanje ne more več nadalje trajati. Prosimo slavno vlado, da to odstrani, ker skrajni čas je uže, da se pravične i skromne zahteve primorskih Slovencev uslišijo.

Censeo ergo, hoc esse delendum.

Iz tržaške okolice, 30. jun.

O taboru, o županih. O zadnjem taboru, ki se je vršil v Brezovici, pisali so mnogo tržaški listi. »Triester Tagblatt« je pisal v svrho našega naroda cele uvodne članke in pobijal tukajšne iredentarske liste. Rekel je, da je Slovanstvo v Istri s tem taborom storilo napredovalen korak. Ali drugače so pisali italijanski listi in ko bi iredentarji delali v svrho sv. cerkve, rekli bi stvarniku: «Dovoli, da utihne (na Primorskem), kar našega ni.« In res v svojih člankih so pisali italijanski listi, kakor bi bila Itra čisto italijanska. List »Alabarda« je pisal, da so se zbirale na taboru trume Kraševcev (Carsolini.) S tem je hotel trobiti omenjeni list v svet, da je Brezovica, ker je v Istri, na italijanskej zemlji, in da ljudje, ki so bili na taboru, bili so zgolj čisti tujci Kraševci. Ali omenjeni list se je s tem zelo spekel, kajti če tudi je bilo na taboru mnogo Kraševcev, bila je Taboritev ogromna večina domačinov, to je stranov. Ker je pa slavno društvo »Edinost« namenilo prirediti prihodnji tabor, ki se ima vršiti v jeseni, v Pazinu, boljšega ni moglo učinoti. Takrat pač ne bodo pisali iredentarski tukajšni listi, da so bili i tam zbrani »Carsolini«. Pazin je v sredini Istre in ljudstvo, ki se zbere tam, bode večinoma domače, to je iz Istre. Da nam je posebno ta tabor neobhodno potreben, tega ne bode nobeden dvomil. Radi tega bi morale priti deputacije narodnih društev iz vseh slovenskih dežel in Hrvatske. Vsaka zastopana vas na taboru bi morala imeti svojo narodno, oziroma avstrijsko zastavo. Enako je bilo v Dolini leta 1878. Posebno zvečer, ko so se okoličanje pozno vračali se zastavami pevaje skozi mesto, napravili so močen vtisek. Iredentarji so se poskrili kakor miši. Posebno oni možje, ki se imenujejo in slove kot »narodnjaki«. morali, bi delati za prihodnji tabor na vse kriplje, posebno na to, da se zbere ogromna množica ljudstva. Vsi narodni županje in veljaki in drugi vaški načelniki bi morali prigovarjati ljudstvu, naj se v kolikor mogoče velikem številu zbere. Da so posebno županje glavna stvar za to, tega ne bode nobeden ugovarjal. Temu ni treba staviti dosti dokazov. Poglejmo le v tržaško okolico. Iz vseh tržaško—okoličanskih sel ali vasi se more vendar le Prosek najbolj naroden imenovati. Res da je tam č. g. Nabergoj, ki se more prištevati prvim, za povzdigo naroda našega na Primorskem, in je tudi od ljudstva mnogo spoštovan. Ali Prosečani imajo tudi vriega župana (Capovilla) g. Cibic-a. Tam je tudi posnemanja vredna stara navada, da vse novosti in oznanila naznani župan zbranemu ljudstvu pred cerkvo. Gotovo lepa stara narodna reč, zvon na plat udari, in pred cerkvo se zbere množica ljudstva, kojej govori župan v milem našem slovenskem jeziku. Tudi ob času volitev ni Prosek, oziroma Kontovelj nikoli omadeževal narodnega svojega poštenega imena. V združenej prošeško-kontoveljskej šoli in pripravnici so tudi vse hvale vredni narodni učitelji, kar žalibog ni tako povsod. Ali vrnimo se zopet k županom. Poglejmo v Rojan in Barkovlje, kder imajo prvi domačega renegata, drugi pa Italijana za župana. Tam ni, mislim, še nikoli zmagal nasprotni, to je lahonski poslanec. A zadnjikrat je zmagal, to vsak dobro ve, tam kandidat Progressa Cesare. Da niso omenjeni gospodje glasov po hišah lovili, ne bi bila zadnjikrat oskrunjena narodna čast v IV. volilnem okraju. Istinit.

Iz Vač, pri Litiji 3. julija.

Kedor nema o čem drugem pisati, pravi prigovor, da vreme hvali ali toži. No pri nas smemo z vremenom popolnoma zadovoljni biti. Uime še, hvala Bogu, nismo imeli in povsem obeča letina prav dobra biti, vsaj kar je bilo strnine. Poznat pa je naš kraj tudi zaradi obilnega sadja, ki se redkokdé tako obnaša ko na Vačah. Vlansko leto se je izpeljalo na stotine centov češpelj na Laško in navadni polgruntarji so izkupili 60—80 in še več goldinarjev. Lepa pomoč. Tega letos ne bode toliko, za to so pa toliko lepše se obnesle sviloprejke, ker tudi s temi se obilno peča tukajšnjo prebivalstvo. Zdrave so popolnoma in večinoma tudi zapredle. Posebno lepe ima g. župan Jurij Grilec in J. Dobravec, Merva in Kovač, pa tudi drugi, samo v trgu jih bode 3—4 cente. Zopet lepa pomoč, če pride pošten in dober kupec.

Pa tudi v političnem pomenu so se nam »vremena zjasnila«. Do letos poznat je bil naš trg kot nemčurski, bil je v resnici tudi prvi «cartelj« ali ljubljenček Vesteneckov, ko pa je otšel ta in prišel objektivni g. Gril, prelevil se je tudi naš trg. Volil je narodnega odbornika za deželnega poslanca za Trebnje, prej sta bila 2 nemčurja, imamo sedaj narodnega župana in odbor, meseca marcija smo ustanovili »bralno društvo«, ki dobro napreduje in nadejati se je najboljšega. Da je bilo treba «led sekati» in da ni stalo malo truda, zlasti, ker je nekaj zagrizlih nasprotnikov, tega mi ni treba omenjati. Za cesarjevo slavnost se delajo uže tudi priprave in »društvo« stori vse po svojih močeh. V sredo zvečer žazge društvo velikansk kres na čast prazniku Ss. Cirila in Metoda. V to smer se je bilo nabralo precej novcev za smodnik in drugo razsvetljavo. Ljudstvo se bolj in bolj zaveda svoje narodnosti. Bog daj prvoboriteljem neustrašen pogum in stanovitnost, in vspeh bode venčal trud in delo. —m.—

Domače in razne vesti.

Tržaške novosti. V sredo zvečer je priplul v luko c. k. brick »Camaleonte« z šolo mocev (učencev za c. k. mornarsko službo). Zdaj se nahaja v luki vsa c. k. avstr. eskadra, kakor smo poročali, da pripluje.

Društvo za preskrbovanje in varstvo iz zapora izpuščenih kaznovancev se snuje v Trstu pod protekcijo župana in društva Previdenza. — Taka društva so res potrebna, ker pred svetom propali ljudje so res pomoči potrebni, da zopet ne zabredejo v še huje pregrehe.

Grad Miramar zgubi najzanimivejše zbirke umetnosti, ker še to poletje vse odpeljó na Dunaj in jih postavijo v novo sezidanem dvorskem muzeji.

Strašno, ako bi bilo resnično. Predvčerajšnjem je financa pri colnem uradu v Kolonji ustavila nekega mladega sedlarja, ker je menila, da ima pri sebi kontraband; a našla je pri njem revolver in škatljico s patronami. V Trstu pa so vsled tega raznesli vest, da so v okolici tržaški zasačili celo bando zarotnikov, z mnogimi bombami, s katerimi je hotela odrinoti ta banda v Ljubijano, da bi to izvršila, kar se Oberdanku v Trstu ni posrečilo. Vidi se iz tega, da naše ljudstvo rado vse še bolj črno vidi, nego je; ali pa so to vest kaki Lahončiči nalašč raztrosili.

Barbarični roditelji. Poročali smo uže pred par meseci o nekem barbarizmu roditeljev, ki so lastnega otroka izstradali in zaprtega imeli z očividnim namenom, da otrok pogine. A v Trstu tudi taki dogodki niso osamljeni. Te dni je policija prišla na sled še hujšemu barbarstvu. Družina nekega mestnega vatrogasca je imela dva otroka, katera sta morala ne le trpeti lakot, temuč mesto kruha sta dobivala vsak dan po večkrat batin nad mero; ko je policija prišla v stanovanje te kanibalske rodbine, našla je 9 mesečno dete mrtvo in se je prepričala, da je bil glad smrti uzrok, a drugo 8 letno deklico je našla bolestno in na njej vse polno sledov gredega trpinčenja. Stvar je zdaj pred sodnijo in nečloveška roditelja ne uideta zasluženej kazni.

Ona dva vojaka od polka Albreht, Ogra, ki sta zakrivila grdo posilstvo na senenem trgu, vendar so našli po natanjčnej preiskavi vsega polka, in prideta pred vojaški sod.

Pridan brat. Neka tobakarica v ulici Dogana pošlje brata, ker sama ni utegnola, po 20 gld. kolekov za razprodajo v tabakarnici. Brat, kakor se je uže spričalo, nakupil je kolekov, ali po ulici idoč je bil tako breziglaven, da jih zgubi. Lep brat to!

Nesreče. Neki roditelji so pustili petletnega sinka varstvu domače služkinje. Dekla pa je pustila iz oči otroka, ki se je prav marljivo igral v kuhinji z noži. Posledica temu je, da se je otroče z nožem prav globoko vrezalo v roko, vsled česar so bili roditelji primorani ga odvesti v bolnišnico. Matere, ne puščajte lahkoverno slehernej ali slehernemu v roke svoje dece!

Lojzek Travanti, petleten fantič, bivajoč v ulici Fontanone della Zonta igral se je mirno z svojimi pajdaši na ulici, kar v naglici po istej prileti kočija in fantiča povozi, k sréči le lahko. Prave i skrbne matere svoje še nedorasle dece brez varstva na cesto ne puščajo. — David Coen 14letni mladenič prišel je po lastnej neprevidnosti pod kočijo na trgu S. Giovanni in se je nekoliko poškodoval na koleni.

Okoličanom in mestnim Slovencem! Znano je, da imajo sodnije v Trstu in sploh na Primorskem povelje, da morajo sprejemati in reševati slovenske tožbe slovensko. Pravico ima torej vsak, da napravi sodnijske spise v slovenskem jeziku; a te važne pravice se le malokedo poslužuje in znano nam je, da celó nekateri tržaški trgovci, sicer dobri narodnjaki in mnogi okoličani pošiljajo sodnijam italijanske tožbe, posebno pa dohaja dosti takozvanih *tožeb o malenkostih*, katere si stranke same napravljajo, in namesto, da bi jih napravljale v slovenščini, napravljajo jih v italijanščini. Rodoljubi, to je pregreha nad lastnim narodom, kajti tisti narod, kateri se noče posluževati svojih pravic, rob je in vreden take osode. V srce nas je bôlo, ko nam je te dni nek Italijan (jurist), opazil, da se naši ljudje ne poslužujejo po naših poslancih priborjenih pravic in da k ljubu ministerskemu ukazu se vidi prav malo slovenskih tožeb pri tržaških sodnijah, in če to tako ostane, ostane tudi dotična postava »parola morta« (mrtva črka). Okoličani in Tržaški Slovenci! slovenska tožba je prav tako dobra, kakor italijanska: in ako bi Vas kedo prepričaval nasprotno, naznanite ga nam, da mu povemo, ker mu gre. Tožbe za malenkosti bi morali Slovenci vlagati sploh le v slovenskem jeziku, dotične tiskane formulare dobé lehko v našej tiskarni, Via Torrente št. 2, po jako nizkej ceni in nepremožnim kmetom jih damo radi *celó brezplačno*, kajti čas je, da otresemo ono polovičarstvo in da ne terjamo le in kričimo, temuč da se tudi poslužujemo svojih pravic na vsej črti. Mi se bomo odslej za to stvar vedno bolj zanimali, ker čas je, da naš narod postane doleten in ozbiljen tudi v narodnih zadevah. To naše priporočilo naj širijo prijatelji naroda, kder koli mogoče po okolici in v slovenskih krogih v Trstu, ker vsaka slovenska tožba je korak v napredku našega naroda.

Program koncerta Slavjanske čitaonice u vrtu Belvedere dné 7. julija bode ta-le: 1. »Jedinstvo«. Koračnica — svira glasba. S. Ognjenović. 2. Finale i šesteropjev iz opere »Lucia di Lammermoor« — svira glasba. Donizetti. 3. »Ustaj rode« — pjeva zbor. Eisenhut. 4. Gran Ballabile »Excelsior« — svira glasba Manzotti. 5. »Hrvaticam« — zbor sa basso solo (gosp. Maly). I. pl. Zajc. 6. »Potpouri« slavjanskih napjeva — svira glasba. Milier. 7. »Tam gdje stoji« — pjeva zbor. Lisinski. 8. Cavatina »Linda di Chamonix« — svira glasba, Donizetti. 9. »Danas tukej, jutri tam« — Zbor sa bariton solo. Kocijančič. 10. Potpouri «Sonnambula» — svira glasba. Bellini. 11. »Patria«, Koračnica — svira glasba. Mirabelli. Po volji ples u salonu. Iz naklonosti prema društvu sudieluje gosp. Maly. Sborom ravna gosp. Bartelj.

Spremembe vojaških garnizij. To jesen se priseli 62. polk, vojvoda Ljudevit Bavarski iz Plevlja v Bosni v Gorico, 53 polk, nadvojvoda Leopold pa pride iz Gorice v Zagreb (domači kraj); 44 polk, nadvojvoda Albreht se preseli iz Trsta v Budimpešto; mesto njega pa pride v Trst 61 polk, Aleksander III. car ruski, ki je zdaj v Temesvaru; 7 bataljon lovcev pride iz Trsta v Ptuj in 19. (domači) bataljon lovcev pa pride iz Zemuna v Trst.

Izpred sodišča. Alojzij Depanger iz Sežane, 32 letni prostak, kotlar, uže večkrat kaznovan zaporom in Frane Jevnikar iz Trsta, prostak, 24 letni težak, i uže večkrat kaznovan, stala sta pred sodiščem, žatožena tatvine. V noči od 29 na 30. maja je nek Miha Pisek, težak, ležal pod prostim nebom na nekej klopi pred krčmo »Alle Viole« v ulici Torrente. Ko se probudi, potiplje se i vidi, da so mu neznani zmikavti uro odnesli. Zopet hoče zaspati, kar sliši neko gibanje okoli sebe i čuti roko, ki je segla pod glavo, da mu odnese par telovnikov, ki so mu služili v zglavje. Ta naglo vskoči po koncu in zgrabi tatú v osobi Depangerja, i ga izroči bližnjej straži. Nekoliko potem straže ustavijo i njemu prijatelja Jevnikarja.

Sodišče je oba krivim spoznalo tatvine in Depanger-ja obsodilo na 4, Jevnikarja pa na 2 meseca poostrene ječe. — Jožef Zanotti, domačin še le v Bologni, pa ne v Trstu, štiridesetleten neodrešeni prostak, zagovarjati se je moral te dni radi razžaljenja cesarjeve osobe, in to se je dogodilo v času, ko so topovi na gradu oznanjevali prihod cesarjev. Spoznan krivim, obsojen je na 14 mesecev ostre ječe in po završenej kazni mora zapustiti avstrijske dežele.

Kategorično postopanje. Te dni je prišel iz Italije znani profesor Dominik Lovisato, rojen v Izoli, a naturalizovan Italijan, profesor v Italiji, v bližnjo Izolo, da ostane nekaj časa pri svojih ondotnih sorodnikih; ali Izolani so dobri patrijotje in ker je znano, da je ta profesor večkrat v Italiji, posebno pa v Vidmu pridigal vojno in vstajo proti Avstriji, naznanili so Izolani precej, ko je došel Lovisato, glavarstvu v Koper, da je mej njimi ta hudi sovražnik Avstrije; glavar pa je poslal precej pismo g. Lovisatu, da ima v 24. urah zapustiti Avstrijo z lepa; drugače pojde čez mejo sè spremstvom. Razžaljen Lovisato prileti precej v Trst k ital. konzulu Durandu in ta gre k namestniku, kateri pa je odgovoril, da mora Lovisato s prvim vlakom ali parnikom zapustiti Trst in Avstrijo. Torej vendar enkrat »gli scherzi da parte«!

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici bo slovesno praznovalo god svojih patronov slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v nedeljo 8. julija po tem le sporedu: Zajutra ob 10. uri peta sv. maša na Kostanjevici; popoldne ob 4. uri izlet v Solkan na vrt gospoda župana Možetiča, kjer bo domača zabava s petjem. Gospodje društveniki in prijatelji društva se uljudno vabijo, naj se v obilnem številu udeležé cerkvene slovesnosti in večerne zabave. Priložnost v Solkan naj si priskrbijo gg. udeleženci po dogovoru.

Za častne občane županije Šmihelj-Stopiče-Vavtavas-Podgrad so bili pri občinski seji 1. julija enoglasno izvoljeni gg.: Baron *Andr. Winkler*, vitez *Schneid*, poslanec *V. Pfeifer* in okrajni glavar *Eckel*.

Blagoslovenje nove cerkve Jezusovega serca v Ljubljani se je vršilo v nedeljo jako slovesno. Udeležili so se slavnosti vsi dostojanstveniki Ljubljanski: namestnik, župan vojaški poveljniki itd. Ta cerkev je bila sezidana v spomin poroke cesarjevič Rudolfa.

Slovenščina in najviše sodišče. Dr. Zarnik v Ljubijani je vložil, kot zastopnik neke stranke, revizijski rekurz na najviše sodišče v slov. jeziku. Te dni vrnol mu se je akt z odlokom, naj se priziv v treh dneh predloži v nemškem jeziku.

Huda toča je pobijala pri Slatini, pri sv. Katarini in v Ranjkovci, ter pri sv. Petru v Hrvatskej, — Popoludne 4. t. m. je toča klestila in uničila vasi: Studena Gora, Pavlica na Primorskem, Mala, Velika Bukovca in Sorce na Kranjskem.

Ptujska čitalnica napravi o priliki prihoda Nj. veličanstva, 10. t. m. svečanost v »narodnem domu« katere spored je ta le: 1. A. Nedved: »Slovenska dežela«, moški zbor. 2. Hajdrih: »Jadransko morje«, moški zbor. 3. Slavnostni govor, govori veleč. gospod Božidar Raič. 4. Miklošič: »Austrija moja,« mešani zbor. 5. Dr. B. Ipavic: »Vojaška«, moški zbor. 6. Beethoven: »Noč,« čveterospev. 7. Beethoven: »Jubelouverture.« 8. Klaič: »Sovračanje«, moški zbor. 9. Fr. Gerbec: »Spomin in up«, moški zbor. 10. Parma: «Venec slovenskih pesnij«, podpouri za 2 gosli, cello in glasovir, (čveteroročno.) 11. A. Nedved: »Zvezna«, moški zbor. Začetek ob 8 uri zvečer.

Iz Bazovice se nam piše: Ne enega iztiska ni iz Primorja naročenega, tako pravično toguje »Slov. Narod«. V spomin velikega pohoda milega nam carja, izšla je knjižica »Habsburški dom« namenjena slovenskej mladini po vsem Slovenskem. Ali hočemo mi slovenski Primorci zaostati, kaj nismo krvjo vezani sosednim Kranjcem. Kaj ni njih blagost naša blagost, njih gorje naše gorje? Segnite narodni učitelji i slovenska društva po omenjenej knjižici, bit nam če spomin slavnostnega jubileja 600 letnice »Kranjske dežele« »Habsburški dom« bode naj lepo darilo našim učencem konec šolskega leta. Kdor jo želi, naj piše: »*Karl Rauch, Buchdruckerei, Wien, V. Spengergasse 6*«.

Naredbe proti koleri.

Precej ko se je zvedelo, da je kolera v Egiptu, poslalo je tuk. namestništvo tržaškemu županu ukaz, da mora magistrat strogo paziti na javno čistobo, na zelenjavo, na kanale, na stranišča in sploh na vse kraje, kder je nevarnost, da se razvijajo miazmi. Potem da mora napraviti v bolnici sobo, za kajenie proti nalezljivim boleznim.

Vsled tega je mestni župan uže pred tremi dnevi izdal razglas meščanom, v katerem pravi, da je treba previdnosti, če tudi nevarnosti ni še blizu, vsled tega je magistrat precej ukazal pregled vseh vodnjakov, vseh javnih spalnic, vseh zalog cunj, potem vseh kanalov, vseh trgov, kder se prodaje sadje in sočivje, in je ukazal odstraniti ves gnoj in vse smeti, kder so se le nahajale. — Odslej bode magistrat strogo pazil na vse trge in prodajalnice in na javno čistost. — A da bode stvar imela še boljši uspeh, obrača se župan do prebivalstva in ga prosi, naj podpira magistrat v tem poslu s tem, da vsaka družina drži čista svoja stanovanja, stranišča, in da se drži tudi v takih časih potrebnih načel glede hrane in pijače, ter da kolikor le mogoče, uživa zdravo hrano ter je v obče zmerno v uživanju.

Ta oglas je izdal župan le v italijanskem jeziku, *kakor da Slovenci ali niso potrebni poduka v tem obziru, ali pa da županstvu ni nič na tem, če tudi pomró.*

Ne vemo, kako bi to stvar prav za prav vzeli; sicer pa je ves oklic jako plitev, ker to, da se je treba snažno držati in zmerno živeti, tako vé vsak *slovenski* delalec, da ga še treba ni na to opozarjati, in najbrže za to se je gospodom *nepotrebno* zdelo, da vse to priporočajo blizo *60000 ljudem* v njim razumljivem jeziku.

Bolj važne so naredbe, katere je proglasila vsled telegrafičnega ukaza trgovinskega ministerstva tukajšnja pomorska vlada. Te naredbe se glasé: Vse ladje, katere dojdejo iz Egipta, morajo se podvreči opazovanju ali kontumaciji 10 dni; le oni parniki, ki niso imeli mej poljo nobenega bolnega in imajo na krovu diplomiranega zdravnika, podvrženi so opazovanju le 5 dni. V obeh slučajih ni vštet čas provoza. — Ob enem pa je ta pomorska oblastnija izdala oklic na lastnike brodov, v katerem so nasvetovana vsa sredstva proti koleri, namreč ladije se imajo držati vedno popolnoma čiste, desinfekcija s klornim apnom in ventilacija, — potem izključenje iz ladij vseh živalskih odpadkov, kož, volne, cunj itd.; izključenje iz ladije nezdravih mornarjev in pasažirjev, paženje, da so oboji dobro oblečeni in da dobivajo zdravo hrano; izključenje svinskega mesa; voda naj bode dobra in hranjena v železnih posodah; ako ni prav dobra in čista, treba jo je kuhati pred uživanjem; v zalogi je treba imeti klorovega apna, železnega vitrijola in žvepljene kisline; varovanje pred prehlajenjem; zmernost v jedi in pijači; popolno ločenje bolnih od zdravih; bolnim naj se daje dekokt Salepov z 20 do 30 kapljami laudanum-a, ali pa mesto tega Dovorjeve praške, polaganje senapizmov na noge in na trebuh, prekajenje s s klorovim apnom itd.

V Lazaret je vlada poslala zdravnika, ki ima paziti na pasažirje, ki delajo kon-

tumacijo, in sploh se dela od strani vlade vse potrebno, da se odstrani, kolikor je v človeških močeh, vsaka nevarnost.

A kljubu temu naša *nova zaveznica* in sosedinja, Italija, nič prav ne zaupa Avstriji, ker ona je zaukazala najstrožje kontumacijo proti vsem ladijam in pasažirjem po suhem, kateri pridejo iz Avstrije v Italijo.

Italija ima uže staro navado, da proti Avstriji jako strogo postopa, ona nas s kamenjem, a mi njo s kruhom. — Naša vlada se je nekda v tem obziru pritožila in trajajo zdaj pogovori mej našo in italijansko vlado, da bi se doseglo glede kontumacije neko vzajemno postopanje, da se odvrne prevelika škoda trgovini in prometu.

Sploh so vse evropske vlade zaukazale najstrogejše namere previdnosti.

V Trstu je bilo te dni vse v strahu; mnoga gospoda je pobrala šila in kopita in je šla na Kranjsko in splon v zdravejše kraje, drugi se pa pripravljajo, in iz Egipta utegnemo dobiti tudi mnogo gostov, ki zasedejo naše senčnate slovenske kraje. — Strah pa je bil zato tolik, ker je počil na borsi glas, da je kolera uže v Pulju in da je uže jeden umrl. Vlada je na to precej telegrafovala v Pulj in dobila odgovor, da je bosa ona novica. — Na Reki pa da je zbolela neka tuja gospa, katere bolezen kaže simptome kolere; nadjamo se, da se tudi ta vest ne obistini. Raznesli so celó vest, da imamo kolero uže v mestu, pa take vesti so le izmišljene, da z njimi plašijo ljudi, posebno pa borsijance, kateri se najbolj bojé smrti.

Našim ljudem pa mesto magistrata mi priporočamo, naj se ne strašijo, ker stran nekaterih je pretiran; ob enem pa jim svetujemo, naj jedó zmerno, kolikor mogoče, malo sočivja, še manj svežega sadja, da ne pijejo preveč vina, še manj pa žganja, tudi mleka ne preveč, in le s kavo; tudi vode naj ne pijó preveč same, ker v Trstu nemamo povsod zdrave vode, in zvečer naj bodo rajše bolje, nego premalo oblečeni. To so sploh previdnosti potrebne v pasjih dneh, kateri se nam bližajo.

Gospdarske in trgovinske stvari.

Zavarovalno društvo
Riunione Adriatica di Sicurtà.

To društvo je izdalo te dni svoje letne račune spremljane po obširnem poročilu, kateremu povzamemo te-le važnejše točke:

V prošlem letu se je zavarovalo pri tem društvu na živenje 2506 osob za kapital od gld. 5,025.526. Vse zavarovanje v tej kategoriji in sicer na doživenje kapitala . gld. 5.812.739
in rente . . . . . « 51.389
kateri spadajo na 4078 zavarovanih osob — V kategoriji zavaronanja za slučaj smrti pa je znašal kapital . . . . . gld. 18,777 348
renta . . . . . « 11.759
kateri spadajo na 15 542 zavarovancev, svote to, katere kažejo v kategoriji na doživenje v primeri z lansko bilanco narastaja na kapitalu . . . . . gld. 338 182 in
na rentah . . . . . « 4 391
in v kategoriji po smrti narastaja na kapitalu . . . . . gld. 1,064.622
na rentah . . . . . « 8 000

Premije poterjane za stara in nova zavarovanja so znašale:
v oddelku za doživenje . . gld. 277.779•22
« « po smrti . . . « 823.588•17

Dohodek od naloženih kapitalov v tej sekciji znašal je gld. 266.279•02.

Izplačalo se je zavarovancem v oddelku
na doživenje . . . . . gld. 194 470•35
v oddelku po smrti . . . » 421.622•50
za 391 slučajev vsled smrti zavarovanih in 8 mešanih zavarovanj

Dobiček, ki izhaja po sovdeležbi zavarovanih pri dobičku družabnikov, znašal je gld. 33 575•60. katerih polovica, to je gld. 16.787•80, se razdeli ob enem z obresti po 3 letih mej zavarovance, ki bodo takrat še živi.

Društvo *Riunione* skrbi za gotovost zavarovancev po najvestnejšem načinu, in so njene reserve za pokritje vrednosti rizike, brez protizavarovanj take-le:
gld. 386 255•95 za izplačila vitalicijev,
« 2,086.496 75 za zavarovanje na doživenje,
« 2,905.300•82 « zavarov. v slučaju smrti,
» 134.758•03 « premije v bodočem prometu, skupaj
gld. 5,412.811•55 in kažejo te reserve primerjane onim lanskega leta zvišanje od gld. 316.346•55.

Bilanca oddelka za zavarovanja na živenje kaže, po odbitej svoti za zavarovance, dobička gld. 39.608•20, kateri se po pravilih prenesejo na glavno bilanco *B*.

Gledé oddelka zavarovanja proti požaru kaže poročilo, da je društvo v tem oddelku posebno dobro napredovalo

Poterjane premije, po odbitih odpisih, znašajo v tem oddelku gld. 5,052,785•98. torej za gld. 579.430•80 več, nego v letu 1881, katero pomnoženje je toliko veče vrednosti, ker prevelika konkurenca posebno v tem oddelku jako neugodno upliva. Reserva za premije za prihodnja leta je določena na gld. 1,356.592.

Tudi pri zavarovanjih na več let kaže se zdatni povišek. Terjatve za premije v prihodnjih letih so znašale koncem leta 1882
gld. 14,503 352•75 za direktne posle in
» 896.457•09 za cesije drug. društev, skup
gld. 15,449 809•83 in so se torej pomnožile v lanskem letu za gld. 2,243.113•36, številke te kažejo na pridno neposredno delalnost društva. V letu 1882 je društvo izplačalo za škode po požarih za 7978 nesreč
gld. 3,164.463•81, po odbitkih, katere so po-
» 1.431.820•99 vrnile druga, društva ostane
gld. 1,732 642•82 na račun društva, in v reservi za še ne likvidne škode v letu 1882 drži društvo še gld. 168 140, kar je najboljši dokaz, da društvo *Riunione* hitro likvidira in izplačuje vse škode.

Društvo je jako previdno, ker se drži načela, da kolikor le mogoče protizavaruje, kar mu daje solidno podlago.

V letu 1882 je potrošilo to društvo za protizavarovanje nad gld. 2,366.000, gotovo močna svota, a primerna delokrogu in dobremu uspehu društva.

V oddelku zavarovanja na prevozu, pravi poročilo, da društvo ne išče prevelikega prometa, ker ta oddelek je nevaren. Premija v tem oddelku je znašala gld. 182.784, protizavarovanje nad gld. 73.000 in škode nad gld. 85.000

Gledé zavarovanja proti toči, pravi poročilo, da premije v letu 1882 niso znašale toliko, kakor v poprejšnjem letu; znašale so gld. 2.016.087•79 po odbitih štornih, torej za gld. 146 000 manj, nasproti pa so škode za račun društva znašale gld. 847.176•38, torej gld. 111 952•47 več nego v letu 1881; protizavarovanja pa so stala gld. 930 702•41, mej tem ko so stala v popr. letu gld. 1,010.419•43. Reserva v tem oddelku znaša gld 250 000.

Vse škode povrnene po društvu *Riunione* v letu 1882 pokažejo gotovo veliko svoto od 5,000.000 gld. in vse škode, odkar je društvo začelo do 31. decembra 1882 pa okoli gld. 100,000 000, številke te, ki prejasno kažejo upliv, delokrog, varnost in delovanje društva *Riunione* v korist občnega dobra.

O konečnem uspehu nam je navesti, da glavna ali generalna bilanca društva *Riunione* za leto 1882 kaže dobička gld. 209.636 in po odbiti svoti za reserveni zalog, nagradi ravnateljem, pregledovalcem in svoti za penzijski zalog uradnikov, ostalo je še vedno dobička gld. 136 883, kateri se razdele mej delničarje po 40 gld. na delnico, kar je enako obrestim po 10%.

Kolikor razvidno iz tega, se društvo jako lepo razvija in se ni niti čuditi, da uživa tako veliko zaupanje po širokem svetu, posebno, ako se v poštev jemlje tudi njega gmotne sile, katere obstojé iz gld. 1,320.000 glavnega kapitala potem iz mnogih močnih reservnih zalog, kakoršne so:
gld. 5,412 811•55 reserva za premije v oddelku za živenje,
« 1,356 592•— reserva v odd. za požar,
« 17.300•— « « « » prevažanje
« 250.000•— « « « proti toči,
« 161.500•— « « za spremembe kurzov raznih prapirjev v denarnici,
« 511 879•24 reserva dobičkov,
« 150.000•— posebna reserva dobičkov v v oddelku na živenje, skupaj
gld. 7,860 082•79, katera svota kaže, da so se te reserve v letu 1882 pomnožile za 431.150•77 gold.

Dostaviti nam je še, da se je tudi penzijski zalog uradnikov v lanskem letu zdatno pomnožil in zdaj znaša uže gld. 190.931•19.

Prelepi uspehi so dokaz, kako previdna in na vse strani koristna bila je ustanova tega društva.

Slovenska posojilnica v Mariboru. Posojilnica je imela do konca junija 170.993 gld. 28 kr. dohodkov, 154.623 gld. 65 kr. izdatkov, tedaj skupnega prometa 325.621 gld. 93 kr.

Listnica Uredništva. Gosp. S v K. Visoko spoštujemo Vas kot unetega rodeljuba in nam je Vaša graja merodajna, ker dobro vemo, da Vam srce gori za prave poštene stvari. Toda Vaš dopis se nam zdi pri vsem tem preoster. »Aviva San Jušto«, naj bi še bilo; a če pride res na vrsto tudi »Aviva Progrešo«, potem pa damo Vam besedo. — Toda poročalo se nam je, da se stvar vendar le narodno razvija in zadnji dopis o tej zadevi nam je došel od vsega spoštovanja vredne strani. Da ni vedno vse zlato, kar se sveti, to je res; toda prehuda graja včasih vendar več pokvari, nego popravi. — Sicer pa želimo z Vami govoriti.

Tržno poročilo.

Kava — živahna kupčija po dobrih in trdnih cenah. Prodalo se je 8000 vreč kave Rio po gld. 40 do gld. 53; v zalogi je bilo konca junija razne kave v Trstu 80,000 metr. stotov.

Sladkor — še vedno v najslabšem obrajtu, cene mlahove; prodalo se je 3000 vreč sladkorja po gld. 29 do gld. 31¼.

Sadje. — Limoni in pomeranče iskane; drugo sadje zanemarjeno; pomeranče, limoni gld. 4 do gld. 8.—, rožiči gld. 7½, fige v vencih gld. 20.—, mandlji gld. 92 do gld. 100.—, cvebe navadne gld. 17 do gld. 20. Elemè gld. 23 do gld. 30.—, Sultanina gld. 23 do gld. 38.

Olje — malo prodaje, cene pri vsem tem trdne; namizno gld. 66 do gld. 80; jedilno gld. 37 do gld. 41.

Petrolje — v dobrem obrajtu, cena še vedno na gld. 9½ do gld. 10.

Domači pridelki. — V fižolu nobene kupčije; maslo dobro naravno gld. 100 do gld. 116.

Žito. — Cene se pomikajo nazaj; kupčija miruje popolnoma.

Seno — dobro konjsko gld. 1.60 do gld. 2.— volovsko gld. 1.80 do gld. 2.20.

Borsno poročilo.

Malo prometa; pri vsem tem so kurzi poskočili in so jako trdni.

Dunajska borsa
dne 6. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	78	gld. 65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79	» 40	»
Zlata renta	99	» 45	»
5% avst. renta	93	» 40	»
Delnice narodne banke .	837	» —	»
Kreditne delnice	294	» 30	»
London 10 lir sterlin . .	119	» 95	»
Napoleon	9	» 50	»
C. kr. cekini	5	» 65	»
100 državnih mark . . .	58	» 50	»

Št. 290./Okr. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

Na narodnih šolah v **Podgradu** sè *slovenskim* učnim jezikom, potem v **Munah**, pri **sv. Mateju**, v **Moščenicah** in v **Bergudu** s *hrvatskim* učnim jezikom so izpraznjena mesta jednega učitelja III. reda.

S temi službami združeni dohodki so razvidni iz deželnih zakonov od dne 3. novembra 1874 in 10. decembra 1878.

Prosilci za ta mesta imajo svoje dokumentirane prošnje v **4 tednih** pri podpisanem okrajnem šolskem svetu, event. po službenej poti vložiti.

C. k. okrajni šolski svet
v Voloski, dne 3. julija 1883.

OZNANILO.

Podpisani gospodarski svet naznanja, da so stari navadni **semnji** za **živino** in **kramarijo** pri **sv. Egidiju »Tilhu«** v **Suti** dne **II. julija, I. septembra** in **7. oktobra ponovljeni** in se bodo za naprej **ravno** iste dni držali.

Ko bi se pa primerilo, da na tak tržni dan pade nedelja ali praznik, bode **semenj drugi dan.** Živina bode na **tri leta prosta štantnine.**

Gospodarski svet v Suti dne 2. julija 1883.
Janez Pipan, načelnik.

LA FILIALE
della
BANCA UNION
TRIESTE
s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*
Abbuonando l'interesse annuo
per Banconote
3¼ % con preavviso di 5 giorni
4 » » » » 12 »
4¼ » a sei mesi fisso
per Napoleoni
3¼ % con preavviso di 20 giorni
3½ » » » » 40 »
3¼ » » » » 3 mesi
4 » » » » 6 »
Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO
abbuonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d'ogni spesa per essi.**

b) *S'incarica dell'acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell' incasso *d'assegni, cambiali e coupons,* verso ¼% di provvigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.* 40

La Filiale della Banca Union
(**Sezione Merci**) s' incarica dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

JUTRE
hajd v novi svet! (Mondo nuovo)
vse kar je slovanskega rodu in ima le količkaj časa in denara, ker vabijo nas prvikrat naše tržaške Slovenke na lepo **veselico,** katero bodo same vredovale, kar je nekaj novega in torej treba videti.

Podpisana naznanja p. n. občinstvu, da je ravnokar odprla gostilno
„Restavrant Radecki"
v Rojanu tik vojašnice.
Točijo se izvrstna **vina**, **belo** i črno, v zalogi ima najboljšo **steinfeldsko pivo**, imela bode vedno izvrstno kuhinjo in jemlje tudi mesečne naročila za jedila po ceni. Za točno postrežbo je najboljše preskrbljeno, za obilni obisk se priporoča
2—2 **Magdalena Kohlhuber.**

DENARNICE
varne proti ognju in tatvini
Wiese et Co., fabrika denarnic.
DUNAJ. BUDAPEST. PRAG.
Zaloga: Dunaj, II.. Unter Donaustrasse št. 25.
Fabrika: Dunaj, II., Pappenheimgasse št. 58. 12—7

Kraljica vsih lekov.
LEKARNA PICCOLI PRI ANGELU LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA
Deset let velikanskega uspeha, čudodelne zdravilne moči, je ta lek dobro poznan ne le v cesarstvu avstr.-oger. ampak tudi na inostranskem.
Jako po ceni, je znak dobrodelnosti in pomoči v človeškem trpljenju in se nahaja v kajžici ubožca, kakor tudi v palači velikega bogatina.
Spremljevana po priporočbah najučenejših zdravnikov, in po neskončnem številu spričeval, se odlikuje zaslužno mej tolikimi zdravili, o katerih tako pohvalno govoré četrte strani časnikov.
Kraljica vseh lekov je *Franz'sche Essenz*, napravljena po **Gabrielu Piccoli-u,** lekarničarju v **Ljubljani,** kateremu se pošiljajo naročbe, in katere se izvršujejo točno proti povzetju.
Gosp. *G. Piccoli*, lekarničar v *Ljubljani.*
Podpisani spričuje čisto resnico, da je tinktura Franz'sche Essenz spoštovanega gosp. Piccoli-a, lekarničarja v Ljubljani visoko obrajtana od mnogih bolnikov tudi drugih bližnih far zarad nje čudodelne in hitre pomoči in nenavadnega uspeha, tako sicer, da ga ni dneva, da ne bi prišel kak bolnik k njemu v Fianono in ga prosil, naj mu proda kako steklenico te čudodelne esence, katero on vedno ima pri rokah za svojo in rabo družine.
Fianona 3. oktobra 1882.
Anton Wlassich, župnik-kanonik.
Uže mnogo časa zdravim mnoge bolezni z najboljšim uspehom le s čistili. Predpisujem tudi Vašo Franz'sche Essenz, katera razun nje znane uspešnosti, ima tudi prednost, da prouzročuje obilna izpraznenja brez da bi kaj dražila črevesje.
Trst v oktobru 1882.
Zaloga v Trstu v lekarnah: *Foraboschi* (Corso), *Leitenburg* (Piazza S. Giovanni in Giardino pubblico), *Prendini* (Palazzo Modello). 20—9
Dr. Pardo, praktični zdravnik.

Mirodilnica (drogerija)
G. B. ANGELI
s tovarno šopkov
odlikovana na kmetijsko-obrtnijskej razstavi v Trstu l. 1882.
Velika zaloga
barv mljetih na olje in naravnih, firnežev vsakovrstnih angleških, francoskih in domačih, povlaka amerikanska za čistiti parkete, da se precej svitlé, kakor tudi barvenih firnežev za sobna tla.
12—6
Zastopstvo in zaloga imenitnega firneža za kočije od A. LEFRANC iz Pariza in Florence.

Stiskalnice za vino
(Prešanje.)
najnovejše sisteme, trebajo le malo prostora, odtiskujejo s podvojeno bitrostjo, nego poprešnje stiskalnice; so jako ročne, trdne in za trajnost napravljene, se izdelujejo v vsih velikostih za privatne, kakor tudi za veče producente, kakor posebnost. Poroštvo, spričevala nad 1000 uže oddanih tiskalnic. Narise in cenike na vsako prašanje brezplačno in franko.
Grozdne mline, najnovejše konstrukcije. **Naročbe o pravem času zaželene.**
PH. MAYFARTH & Comp. Dunaj II. Praterstrasse 66. Tovarna v Frankobrodu n. M.

Lastnik, j društvo »EDINOST«. — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIČ. Nova tiskarna pod vodstvom F. HUALA v Trstu.